

Protokoll över samtal med poliskommissarie Hans Koci på polishuset den 6 oktober 1936 med början kl 08.10.

Närvarande från kommissionen: Gunnel Lindberg och Tore Samuelsson

TS: Du har inledningsvis fått ta del av utskriften över vårt föregående samtal. Kan Du godkänna den?

HK: Jag godkänner utskriften.

TS: I allmänna tjänsteföreskrifter för ordningsavdelningen nr 634 finns närmare angivet vad som åligger vakthavande poliskommissarie. Av dessa tjänsteföreskrifter framgår bl.a. att han skall utöva operativ arbetsledning i inledningsskedet vid oförutsedda händelser som fordrar stor polisinsats. Exempelvis vid grövre brott. Hur såg Du på eller tolkade det åliggandet när det gällde polisinsatsen i anledning av mordet på Olof Palme?

HK: Ja när jag fick larmet från början att en man var skjuten då såg jag ju till att protokoll skulle föras. Att det beordrades dit en polisinsatschef, att patruller beordrades dit, att särskild kanal öppnades för ändamålet och att jag avlyssnade på kanalerna att avspärrning skedde. Det var vad jag tänkte på i första hand och att det skulle göras.

TS: När det gäller frågan om insatschef så var det väl så att kommissarie Söderström var den som infann sig på platsen allra först utav alla radiobilar, dvs. han kom väl dit utan att han blev direkt beordrad?

HK: Ja det är riktigt och därför blev han automatiskt insatschef.

Jag hade alltså i huvudet att se till att det blev en insatschef och när jag då märkte och fick reda på att han var först på plats då blev han insatschef.

TS: Gick det ut en direkt order om att han skulle vara insatschef?

HK: Det kan jag inte erinra mig om exakt. Jag är inte riktigt säker på det.

TS: Var det du som personligen och aktivt alltså såg till att de två som sedan kom att vara engagerade i det här sammanhanget dvs. Thornestedt och Brolund skulle sköta det här uppdraget?

HK: Nej det gjorde jag inte utan det sköts automatiskt från vakthavande inspektören som är i "gropen". I allmänhet är det en ordinarie inspektör och kanske den äldste eller den vakthavande inspektören han utser. Och han utser även protokollförare och när jag ser vilka som arbetar på det fältet så godkänner jag det utan att säga någonting som det var i det här fallet att Thornestedt skötte radiokommunikationen och Brolund skrev protokoll.

TS: Gav du dessa två några direktiv om hur arbetet skulle läggas upp?

HK: Ja rent rutinemässigt så skall det gå ut ett när vi får reda på att någon har blivit skjuten att det har hänt ett våldsbrott så skall ju naturligtvis beordras polispatruller till platsen. Och att en insatschef skulle sättas in, en poliskommissarie, och det gör jag ju automatiskt på snabbtelefon men det behöver jag ju egentligen inte heller göra därför att det sker automatiskt från deras sida att de beordrar patruller till platsen. Och så skedde ju också.

TS: Frågan var då om du gav direktiv om hur arbetet skulle läggas upp. Dvs. att det kom ju ett skede efter det att de första patrullerna eller bilar hade skickats dit.

HK: Ja när jag hade kommit så långt att en man hade sprungit från platsen så för det första så försökte vi få fram eller jag frågade speakern att få fram så mycket som möjligt så snabbt som möjligt ett signalement på mannen. Fråga polispersonalen på platsen och larma ut detta omedelbart så att andra radiobilar kan skickas till närområdet för att söka.

5 kap 1 §
Säkerhetslagen

Och det hörde jag sedan att speakern beordrade ett antal bilar till olika platser i närheten, det var vad som skedde i inledningen.

TS: Tillsåg du eller kontrollerade du på något sätt att Thornstedt och Brolund fullgjorde sitt arbete på det sätt som situationen krävde?

HK: Ja jag lyssnade nämligen på öppen kanal på min snabb, lyssnade på den platsen där jag satt. Så det hörde jag att de gjorde.

TS: Var satt då Brolund och Thornstedt när du lyssnade på dem?

HK: De satt nere i "gropen" till att börja med. För att så småningom så flyttade de upp till ledningsrummet på order från mig.

Utdrag ur juristkommissionens 4
andra förhör med lednings-
centralens vakthavande polis-

Kommissarie,
HANS KOCI
6.10.86.

TS: Det åligger vakthavande poliskommissarie tillse att verksamheten vid ledningscentralen bedrivs enligt utfärdade föreskrifter i instruktioner och anvisningar. Vad gjorde du i den vägen och vi kan kanske då börja med frågan om protokoll som kom att användas vid det här tillfället?

HK: Jag hade beordrat att protokoll skulle skrivas men */
jag blev så upptagen av telefonsamtal och annat på den plats som är min plats och jag gick inte ner i "gropen" och ställde mig bakom protokollföraren. Och jag konstaterar alltså inte då att detta inte var det exakt riktiga protokollet. Det fick jag klart för mig senare.

TS: Vilka möjligheter hade du att sköta dina åligganden med operativ ledning med den arbetsmetod som du valde dvs. att du s.a.s. låste dig vid telefonen.

HK: Ja i och med det att jag blev låst på min arbetsplats tack vare telefoner inte bara en utan flera började ringa hett. Ja jag hade ju den möjligheten jag lyssnade ju hela tiden emellan telefonsamtalen på vad som skedde radiotrafikmässigt. Men jag hade inte den möjligheten att gå ner i gropen och många gånger så brukar vi inte heller göra det. Och nere i gropen var det ju telefonpanelen blinkade ju vitt så varenda man var ju upptagen och det började ju att surra ordentligt.

TS: Hade det inte funnits möjlighet att exempelvis överlåta dina ordinarie arbetsuppgifter s.a.s. på exempelvis Söderkvist?

HK: Den möjligheten hade väl funnits. Som jag sade tidigare så var varenda man upptagen, dels att svara i telefonen dels sköta den normala trafiken. Jag kanske inte tänkte i det sammanhanget direkt på att plocka upp honom.

Anér: */ Här säger ju Koci rent ut att "detta inte var det exakt riktiga protokollet"! Det måste ha ändrats och justerats i protokollet efteråt! Men jfr juristkommissionen sid 43 och 59, där står ju ingenting om att det inte skulle vara "det exakt riktiga protokollet"! Varför pressar förhørsledaren inte Koci på denna punkt?

TS: Det står ju så i den här tidigare nämnda ordern att om tillgängliga personella resurser är otillräckliga skall vakthavande poliskommissarie vidta omedelbara åtgärder för tillfällig förstärkning inom ledningscentralen.

HK: Jo det vet jag. Men i det här läget så hade jag ju inte tid över huvud taget att kalla upp någon. Det fanns ju inte personal ute på fältet som kunde snabbt komma upp de behövdes ju ute på fältet helt enkelt i och med det här stora målet. Och vi var ju fullt bemannade den kvällen från början. I nästa skede blev jag ju låst i och med det att jag skulle börja och ringa runt till en del personer. Vi hade ju en patrull uppe men den skickade jag i väg till Sabbatsberg och i det fallet så, jag kommer inte ihåg om jag nämnde till Söderkvist att försöka få upp mer personal eller inte det kan jag inte just nu erinra mig om.

TS: Men finns det då egentligen någon möjlighet att utöva operativ arbetsledning om det är så att man inte delegerar bort samtalen och låter någon annan sköta dem dvs. telefonsamtalen?

HK: Ja det är pressande det är väldigt svårt det måste jag ju erkänna. Men alla frågade ju efter mig per telefon de ville ha tag på vakthavande poliskommissarie. Och just då så hände det alltså i övrigt vad jag kan förstå inte så förfärligt mycket som berörde mig.

TS: Ja men den operativa arbetsledningen dvs. att se till att ^{det} blev exempelvis ett systematisk eftersök?

HK: Ja som jag tidigare sa så sa jag till operatören att om man fick fram något signalement att skicka radiobilar till olika platser i närområdet. Sedan samtidigt så hörde jag på den här min apparat som jag kunde höra det samtal, radiotrafiken, att det var bilar som frivilligt uppgav att de befinner sig där och där och börjar leta. Och då hade inspektören, radiooperatören, sagt att det är bra då vet jag det att den och den bilen finns där. Jag nöjde mig med det att när jag lyssnade på samtalet så nöjde jag mig med det att då visste jag att det fanns bilar runt omkring. Och att det blev avspärrat det skötte Söderström om och jag godkände hans åtgärder. Och det visste jag att avspärrning var skedd. Och det behövde jag inte uttryckligen säga, om jag inte hade sagt det tidigare. Och det tror jag nog att jag hade sagt till att avspärrning skulle ske.

TS: Efter vilket system skedde eftersöket?

HK: Det skedde inte med kartans hjälp. När vi har en flyktbil då sker det i allmänhet med kartans hjälp att olika områden man med siffror och bokstäver taxikartan. Det tror jag inte skedde i det här fallet därför att vi inte hade någon flyktbil utan det skedde nog med inspektörens, radiooperatörens, goda minne plus att protokollföringen. De visste ju ungefär när man har suttit en tid på radiocentralen då har man allt i huvudet och att där och där finns det patruller och som sagt hoppades att det skulle föras in i protokollet.

TS: Men gav du några direkt klara order och/eller gjorde du någon kontroll av hur det här eftersöket skedde?

HK: Nej så småningom hann jag inte göra den direkta kontrollen att där och där fanns det en patrull.

TS: Gav du några klara order innan?

HK: Jag vill minnas att jag gav innan att det skulle ske en eftersökning i området. Jag vill minnas det. Jag kan inte exakt säga i ordalag vad jag sa.

TS: Utan angivande av hur den skulle läggas upp?

HK: Jag gav inte några direktiv hur det skulle läggas upp utan att det skulle sökas i områdena runt omkring.

TS: En fråga i det här sammanhanget har ju varit larmet. Enligt de anvisningar beträffande radiosystem 80 är grundregeln att ett larmrop skall sändas vid exempelvis brott med användning av skjutvapen. Gjorde du någon kontroll eller gav något direktiv om hur det här skulle spridas?

HK: Att det gick ut ett allanrop det hörde jag. Och det går automatiskt det behövde jag inte ge direktiv om det. Sedan så småningom så skulle det ha gått ut ett baslarm med det tappades bort helt enkelt.

TS: I vilket skede gick allanropet ut?

HK: Det gick väl i det skedet. Det började med ett områdesanrop att en man var skjuten. Områdesanropet innefattade distrikten 1, 2 och 3. Och sedan gick det ut en allanrop. Men tidpunkten för det, det kan jag inte erinra mig, men det måste ha varit strax efter att det vart bekräftat att en man var skjuten helt enkelt.

TS: Hur vet du att det gick ut ett allanrop?

HK: Speakern börjar att säga allanrop liksom han börjar säga område också numret.

TS: Du talade tidigare om insatschef. Hur var då uppdelningen mellan eller gränserna för insatschefens område och det område som skulle ledas från ledningscentralens sida?

HK: Ja insatschefen han är ju platschef för själva brottsplatsen. Han skall se till att avspärningar sker, försöker få fram vittnesuppgifter. Lämnar uppgifter till oss på ledningscentralen att det och det har skett och det och det har gjorts och att om han så önskar att några bilar skall åka till den och den platsen för han har fått tips på det så gör vi det naturligtvis. Sedan är det ju vi som sköter områdena runt omkring och ser till som jag förut har sagt att områdena genomsöks.

TS: Så om jag har uppfattat det här rätt så hela eftersöket, frånsatt då själva brottsplatsen, låg på ledningscentralens axlar?

HK: Ja det skall det göra.

TS: Vi återgår till frågan om larm och då ta upp varför det tydligen inte från ledningscentralens sida utgick meddelande på system 70 och heller icke till något annat radiosystem dvs. tunnelbanan?

HK: Jag var i den situationen att jag hann inte kontrollera allt som gjordes och inte gjordes. Och jag kan inte säga varför det inte skedde. Ja för det första */ så var det väl då att så småningom såg jag att hade det varit protokoll från början så kanske det hade skett. Men det upptäckte jag ju inte förrän långt senare.

*/ Anérs kommentar: Jfr juristkommissionen , sid 59: "Protokollföringen inom SBC var emellertid bristfällig..." osv. Men här säger ju Koci att det inte f a n n s någon protokollföring från början! I hur många minuter i inledningsskedet saknas protokollföring?

TS: När larm, områdesanrop eller allanrop, som tydligen då har varit aktuellt i det här sammanhanget enligt vad du har uppgivit, sänds önskar jag fråga om dessa då ska upprepas eller skickas bara en enda gång?

HK: Nej det skall upprepas. Och det skall också gå ut på, om man har en särskild kanal så skall den alltså gå ut på ett allanrop till övriga också man får ytterligare tips. Så att alla skall få reda på det. Att man har en särskild kanal det beror på att övrig verksamhet inte skall behöva blandas in i det här särskilda ärendet.

TS: Vi har tidigare talat om resurser och då är frågan om de resurser som fanns i Stockholms polisdistrikt vid det här tillfället utnyttjades de verkligen till fullo?

HK: Ja i initialskedet så tyckte jag nog att det beordrades ganska många patruller. Sedan kan man tycka att det hade kunnat komma in ytterligare och kanske även beordrats upp patrull till ledningscentralen för att förstärka. Men det är en sak som man kan tycka i efterhand och komma på så. Själv blev jag engagerad så oerhört hårt med telefonringningar och dylikt så att det är en del som jag har tappat.

TS: Elev det någon ändring för din del i och med att representanter för polisleđningen kom upp till ledningscentralen?

HK: Ja det blev det. Ansvaret lades ju över på polisleđningen. Givetvis så hjälpte jag ju till att serva polisleđningen med det jag kunde och det de ville ha utfört. Och sedan samtidigt så började jag ju att kontrollera hur det såg ut i övrigt i stan.

TS: Vilka direktiv fick du och av vem?

HK: Ja det var Gösta Welander. Och jag kan inte erinra mig exakta direktiv. Jag hade ju alltså redogjort för Gösta Welander och Sune Sandström vad jag hade gjort och vilka åtgärder och vilka jag hade kontaktat per telefon. Och vad jag förstod då så var de nöjda med det.

TS: Minns du inte något direktiv?

HK: Ja vad jag nu kan erinra mig så fick vi order eller direktiv av Gösta Welander att fortsätta leta efter polismästare Hans Holmér och att även Säkpersonal skulle komma upp till ledningsrummet det hade inte kommit då. Och vidare som jag själv hade sökt att krimpokal skulle komma upp så fort som möjligt men de hade inte kommit när Welander och Sandström kom till platsen och att det fick jag också i uppdrag att ringa och kontrollera att de verkligen skulle komma upp så fort som möjligt. Det är väl de närmaste direktiven jag kan erinra mig just nu.

TS: Var det några direktiv rörande arbetet på fältet?

HK: Nej jag kan inte erinra mig detaljer.

TS: Tänkte du själv på eller var det någon diskussion om hur en eventuell bevakning utav regeringsledamöterna skulle ske på natten?

HK: Nej jag var bortkopplad ifrån själva ledningsarbetet så det tänkte jag inte på.

TS: Med andra ord du vidtog inte någon åtgärd i det sammanhanget?

HK: Nej.

TS: Om vi återgår något till brottsplatsen så får jag fråga dig hur du ser på ansvaret för att det organiseras en ordentlig bevakning av den platsen under natten till den 1 mars.

HK: Ja, att det ska finnas en brottsplatsbevakning det är ju självklart och det är naturligtvis ledningscentralen och ansvarig där som ser till att det fungerar. Vi har ju en polisinsatschef på platsen och han organiserar då som han ser det på plats var polismännen skall vara och hur det skall se ut med avspärrningar osv. Men sen om det blir avlösning osv. det får naturligtvis polisledningen se till att det klaffar och det är ju polisledningen som beslutar hur mycket det skall vara och när det skall trappas ner osv. Från början så hade jag ju själv tillsammans med Söderström underförstått att det var avspärrat och det hade jag ju fått klart för mig. Och sedan kom polisledningen in och tog över och då anser jag att då hade jag kopplats bort från det ansvaret.

TS: När det gäller frågan om ansvaret är du således av den uppfattningen att i och med att Gösta Welander och Sandström kom in så var du befriad från sådana här saker?

HK: Ja jag anser att jag blev befriad från det högsta ansvaret i och med att polisledningen var inkallad.

TS: Var det något som sades eller är det ett antagande från din sida?

HK: När jag hade redogjort för Gösta Welander och Sune Sandström vad jag hade vidtagit för åtgärder när de alltså var på plats här då om det sades uttryckligen att jag tar över ansvaret från Welanders sida eller inte det kan jag inte erinra mig. Sedan satt de i ledningsrummet där den operativa ledningen sköttes och jag gick kan man

säga tillbaka till min ordinarie stol. Som jag uppfattade det helt underförstått att nu var ansvaret deras.

TS: Är det så att du släppte frågan om mordet i det här skedet och kom att ägna dig åt de vanliga arbetsuppgifterna ?

HK: Ja, med den uppgiften också att jag fick uppgifter av polisledningen som jag sade tidigare att försöka få tag på Hans Holmér osv.

TS: När det gällde att få tag i företrädare för bl.a. andra myndigheter finns det, som tidigare uppgivits här, vissa förteckningar på ledningscentralen. Förteckningar som tydligen inte var helt upp/ to date. Och jag frågar då vem som skall kontrollera att sådana här listor med namn och telefonnummer verkligen är giltiga ?

HK: Jag anser att vi har ju en avdelningschef och jag har inte sett om det står i hans papper att han skall kontrollera detta. Det borde i så fall göra det. Men å andra sidan så tycker jag också att den avdelning som sköter de här papperen från departementet skulle skicka till oss automatiskt när det är ändringar.

TS: När det gällde bl.a. att försöka få tag på Hans Holmér så lär det ju på ledningscentralen finnas någon förteckning över de här personsökarna som bl.a. polisledningen har. Och jag frågar om det gjordes något försök att nå Holmér via den. Nu vet jag inte om han hade den med sig.

HK: Ja som jag har uppfattat det så söktes det på alla möjliga sätt även på personsökare.

TS: Är det rätt att Ni har den här förteckningen ?

HK: Ja det har vi.

GL: Vi har ju tidigare diskuterat larmfrågan inom Stockholms polisdistrikt. Diskuterade du någon gång med dina medarbetare möjligheten att larma utanför polisdistriktet? I första hand då kanske inom länet.

HK: Ja du menar baslarm och jag diskuterade inte med den som pratade i radion eller förde protokollet. Jag tänkte väl ett ögonblick att det går väl ut automatiskt men sedan glömde jag bort det helt enkelt.

GL: Förutsatte du alltså att det hade gått ut ett larm till länets övriga polisdistrikt?

HK: Ja det skall det göra enligt gängse normer att det skall larmas ut ett larm. Nu hade vi alltså mycket mycket vaga uppgifter också på en eventuell gärningsman. Och det är ju möjligt att vederbörande inte ville gå ut med men som sagt vi kunde ha gått ut.

GL: Övervägde du någonsin att göra ett ännu större larm, typ gränslarm eller rikslarm?

HK: Ja jag tänkte ett tag att göra ett först och främst ett länsarm via telex. Men jag ville fortfarande ha lite mera uppgifter på en beskrivning på gärningsmannen därför avvaktade jag lite grann och sedan beslöt jag faktiskt att avvakta till dess att polisledningen kom in.

GL: Tog du upp den där frågan med polisledningen omedelbart när de kom?

HK: Nej jag kan inte erinra mig det omedelbart men jag vill minnas att jag vid något tillfälle sa att det inte har gått ut något länsarm eller rikslarm.

TS: Vi har tidigare diskuterat protokollet. Finns det några anvisningar till det vad som skall antecknas i ett protokoll vid ett sådant här tillfälle dvs. vilka uppgifter som bör ingå och vilka man kan lämna åt sidan?

HK: Ja det skall in nästan allt. Allt väsentligt skall in i ett protokoll. Bör komma in. Vad som sägs härifrån dels att den och den bilen beordrats, numret på bilen skall in och vart den skall, var den skall leta och vad det sägs i från fältet från bilen var de avrapporterar det skall in.

TS: Går man igenom sådana här saker i den utbildning som förekommer?

HK: Ja det gör man.

TS: Vid det här tillfället flyttade ju speaker och protokollförare upp i ledningsrummet varvid det visade sig att apparaturen där inte fungerade. Åligger det dig att kontrollera en sådan här sak då du börjar ditt tjänstgöringspass, att apparaturen fungerar?

HK: Ja det är klart det skall fungera helt enkelt. För det första att det skall beordras upp i ledningsrummet, det har vi klara direktiv om. Och det gjorde jag så fort jag fick reda på att det var ett mycket mycket allvarligt brott av den digniteten. Sedan skall alltså en apparatur flyttas, en skärm flyttas från ett rum till ett annat och det skall egentligen inte ta många minuter förrän den fungerar. Det skall kopplas på ett visst sätt. Nu visade det sig tyvärr att det var inte många som behärskade det och jag själv var totallåst vid min arbetsplats. Därför flyttade till att börja med speakern och protokollföraren in till ett annat rum där apparaturen fanns på plats och fungerade och under tiden så ordnades inne i ledningsrummet den apparatur som sedan fungerade också

där de kunde flytta in. Det är beklagligt att vi inte har tillräckligt med material fast på platserna utan skall behöva flytta hit och dit.

TS: Görs det således inte någon automatisk kontroll i olika sammanhang av att den där apparaturen fungerar?

HK: Ja jag vet att när jag kommer till min arbetsplats vet jag att i ledningsrummet finns inte en viss skärm utan den flyttas från plats där jag sitter.

TS: Avslutningsvis önskar jag fråga huruvida ditt byte av tjänstgöringspass medförde att du inte hade fått tillräcklig vila inför den här tjänstgöringen ?

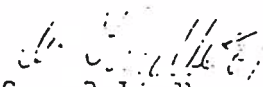
HK: Nej jag hade haft en fridag dagen innan och hela den dagen innan jag började passet.

HK: Jag vill tillägga att den här situationen som inträffade den här kvällen var för mig mycket pressande. Det hände ju så mycket inom en kort tidrymd och jag kanske tog på mig för mycket egentligen vissa saker. Jag visste att jag skulle ringa en hel del personer, kalla in folk, meddela, informera och jag tog det så att det var jag själv som var ansvarig för att meddela dessa människor och kalla in dessa människor i stället för kanske överlåta det till någon annan. Men jag ansåg att jag själv skulle göra det.

De samtal som kom till oss och till mina telefoner det var att de ville prata med mig personligen. Det hade jag kunnat överlåta, det gjorde jag ju senare vid ett senare tillfälle men i början så tog jag emot samtalen eftersom det var mig de ville prata med. Och jag hann bara lägga på luren för att själv försöka ringa ut och sedan lade jag på så kom det ett ingående samtal igen och det var på mina direkttelefoner där kunde jag kanske och det gjorde jag så småningom lämnade över samtalen till annan person.

TC: Hans Koci godkänner sistalet i den förr. öet inspelats
på band. Sistalet avslutas klockan 09.40.

Stockholm som ovan

Gunnel Lindberg

Tore Samuelsson